

Kongres Kultury Akademickiej

Z inicjatywy Profesora Piotra Sztompki, członka czynnego PAU, w ramach jubileuszu 650-lecia Uniwersytetu Jagiellońskiego odbędzie się w Krakowie w dniach **20–22 marca 2014** Kongres Kultury Akademickiej.

Od pewnego czasu w środowisku akademickim w Polsce narasta niepokój o kierunek, w jakim zmierzają uczelnie wyższe, i stąd coraz częściej pojawiają się głosy krytyczne. Najstarszy polski uniwersytet, a zgodnie z dwoma niezależnymi rankingami także najlepszy, uważa za swój obowiązek otworzyć poważną debatę, dotyczącą najważniejszych problemów, dylematów i wyzwań, przed którymi stoi instytucja uniwersytetu i środowisko akademickie w Polsce w drugim dziesięcioleciu XXI wieku. Z Krakowa powinno wyjść mocne przesłanie, wskazujące na możliwość twórczego powiązania wielkiej europejskiej tradycji uniwersyteckiej z warunkami, jakie stwarzają nowe czasy. Tu także musi zostać mocno wyartykułowany protest przeciwko zarzuceniu idei uniwersytetu na rzecz źle pojmowanej nowoczesności. „Rewitalizacja” kultury akademickiej oznacza skupienie uwagi na trzech obszarach: wartościach, regułach i normach postępowania, oraz standardach osiągnięć.

Tak więc Kongres, na jedenastu sesjach, chce podać dyskusji następujące obszary tematyczne:

- Idea uniwersytetu dzisiaj: instytucja badawcza i dydaktyczna (model Humboldta, „research university”) czy tylko szkoła na wyższym poziomie?
- Idea dydaktyki uniwersyteckiej: kształtowanie osobowości („Bildung”) i wychowywanie obywatelskie czy tylko przekazywanie informacji?
- Etos akademicki dzisiaj (w środowisku profesorskim). Idea „dobrych praktyk” w nauce i kształceniu. Nowatorstwo czy rutyna w treściach nauczania? Wysokie wymogi czy pobłażliwość w ocenach?
- Standardy i aspiracje w środowisku studenckim. Zdrowa konkurencja i „fair play” czy akceptacja cwaniactwa?
- Relacje wykładowców i studentów: co z ideą mistrza, wzorca osobowego, autorytetu moralnego w warunkach masowej, anonimowej edukacji?
- Kulturotwórcza rola uniwersytetu w szerszym środowisku (w tym rola kultury studenckiej, masowych imprez studenckich typu juwenaliów, maratonów itp.). „Miasta uniwersyteckie” z dużą populacją studentów.
- Kosmopolityzm i patriotyzm środowiska uniwersyteckiego: wartości sprzeczne czy komplementarne w epoce globalizacji (nauka nie zna ojczyzny, ale mają ojczyznę uczeni)?
- Polityzacja i ideologizacja uniwersytetu: czy idea „wieży z kości słoniowej” i „Wertfreiheit” ma szanse obrony? Czy w roli akademickiej (w odróżnieniu od zwykłej roli obywatelskiej) jest miejsce na lansowanie poglądów politycznych i czy status społeczny w obrębie uniwersytetu, np. tytuł profesorski, może legitymizować poglądy pozanaukowe, ideologiczne czy polityczne, wyrażane poza uniwersytetem (np. w mediach, w debatach na tematy pozanaukowe czy w organach władzy państwowej).
- Komercjalizacja, „finansjalizacja” i biurokratyzacja jako zagrożenie dla misji uniwersytetu: czy „nauka post-akademicka” nie niszczy centralnych, wspólnotowych wartości nauki akademickiej?
- Parametryzacja i naukometria: przyszłość kryteriów uznania naukowego i selekcji najlepszych czy też ślepa uliczka?
- Czy uniwersytet może być instytucją demokratyczną, czy też wymaga jasno określonej, merytokratycznej hierarchii?
- Dewaluacja pojęcia „Uniwersytetu”. Czy każda szkoła wyższa musi być „Uniwersytetem”?
- Czym tłumaczyć spadek autorytetu środowiska naukowego i społecznego zaufania do nauki?
- Patologie życia uniwersyteckiego: plagiat, manipulowanie wynikami badawczymi, naruszenia dyscypliny i lekceważenie obowiązków, rutynizacja dydaktyki, nadużywanie pozycji akademickiej wobec studentów, erozja zasad dobrego wychowania wśród studentów, osiągnięcia pozorne, „ghost writing”, manipulacje nazwami stanowisk i tytułami naukowymi, zinstytucjonalizowane strategie omijania standardów i reguł, przeciąganie terminów recenzji życiowo istotnych dla kandydatów na stopień, recenzje „grzecznościowe” – negatywne z pozytywnymi konkluzjami itp.

*

Uczestnikami Kongresu będą zaproszeni imiennie wybitni przedstawiciele polskich uczelni wyższych w trzech kategoriach: (a) osoby o statusie uznanych „mistrzów”; (b) młodszy, wybijający się pracownicy nauki; (c) wyróżniający się doktoranci lub nawet wybitni studenci.

Przygotowaniami, już znacznie zaawansowanymi, kieruje Rada Programowa, której przewodniczy Profesor Piotr Sztompka, a w skład której wchodzi Profesorowie: Maria Flis, Karol Musioł, Ryszard Nycz, Jan Woleński i Andrzej Zoll. Sekretarzem Rady jest Dr Krzysztof Matuszek.

Patronat honorowy nad Kongresem objęła Pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Barbara Kudrycka.

PIOTR SZTOMPKA
Kraków, 21 V 2013